



Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto oikeusministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta uudeksi Ahvenanmaan itsehallintolaiksi

Ahvenanmaan itsehallintolakia koskevassa esitysluonnoksessa on kuvattu laajasti itsehallinnon taustaa ja merkitystä. Esitysluonnoksen esitystapa on paikoin liian seikkaperäinen. Esitysluonnoksen vaikutukset tarkentuvat myöhemmin mahdollisesti annettavalla sääntelyllä. Esitysluonnoksessa tulisi keskittyä sen perustelemiseen ja avaamiseen, mitä lakiehdotuksessa esitetään, ja tuoda esille ehdotuksen vaikutukset ymmärrettävällä ja johdonmukaisella tavalla. Olennaisten vaikutusten merkityksestä ja suuruusluokasta on vaikea saada kattavaa kokonaiskuvaa.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Arviointineuvosto on joutunut lausumaan hallituksen esitysluonnoksesta, jota on arviointineuvostolle toimitetun version jälkeen olennaisesti muutettu. Toimintatapaa, joka vaikeuttaa arviointineuvoston työskentelyä, ei voida pitää hyvän valmistelukulttuurin mukaisena.
- ii) Esitysluonnos on paikoin liian seikkaperäinen ja esitysluonnoksessa tulisi keskittyä sen perustelemiseen ja avaamiseen, mitä lakiehdotuksessa esitetään, ja tuoda esille ehdotuksen vaikutukset ymmärrettävästi ja johdonmukaisella tavalla. Esitysluonnoksessa tulisi ilmaista selkeämmin ehdotetut muutokset ja havainnollistaa erilaisten vaikutusten suuruusluokka ja merkitys. Esitysluonnoksesta on nyt esimerkiksi vaikea hahmottaa, kuinka hyvin esitysluonnoksen tavoitteet ovat esityksellä saavutettavissa.
- iii) Esitysluonnoksen ymmärrettävyyttä parantaisi keskeisten muutosehdotusten esittäminen esityksen alussa taulukossa. Nyt lukija ei saa vaivatta kuvaa siitä, onko hallituksen esityksessä kyse vain lain modernisoimisesta vai onko kyse periaatteellisesti merkittävästä muutoksesta.
- iv) Esitysluonnoksesta ei selviä riittäväällä tavalla, minkälaisia muutoksia ahvenanmaalaisten luonnollisten henkilöiden, yritysten ja yhteisöjen arkeen saavutettaisiin nykyistä dynaamisemmalla



itsehallintojärjestelmällä. Esitysluonnoksessa tulisi arvioida tarkemmin dynaamisemman itsehallintojärjestelmän vaikutusta ahvenanmaalaiselle yhteiskunnalle.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus arviointineuvostolle toimitetun esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta. Arviointineuvostolle toimitettua esitysluonnosta on sisällöllisesti muutettu siten, että esitysluonnoksesta on poistettu ehdotettu 29 § eduskunnalle kuuluva ja maakuntapäivien päätöksellä siirrettävä lainsäädäntövalta. Näin ollen alla esitettävä kuvaus lainsäädäntövallanjaon osalta on joiltakin osin vanhentunut.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kokonaan uusi Ahvenanmaan itsehallintolaki. Laki korvaisi vuoden 1991 itsehallintolain ja olisi neljäs itsehallintolaki. Tavoitteena on ajantasainen laki ja mahdollisuuksien luominen itsehallinnon kehittämiseksi nykyistä joustavammalla tavalla.

Esitys ei muuta itsehallinnon nykyistä asemaa valtiojärjestyksessä, mutta sen tarkoituksena on selkeyttää itsehallintolain suhdetta perustuslakiin.

Uudistamisen keskeisenä tavoitteena on sellainen Ahvenanmaan itsehallintojärjestelmä, joka olisi nykyistä dynaamisempi ja joka ajan myötä ja tarpeen mukaan mahdollistaisi eräiden eduskunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvien toimivallan alojen joustavamman siirtämisen Ahvenanmaan maakuntapäiville. Ahvenanmaan yhteiskunta saisi näin enemmän vaikutusvaltaa sellaisten yhteiskunnallisten muutosten toteuttamiseksi, jotka ovat tarpeen Ahvenanmaan sopeuttamiseksi eri yhteiskuntasektoreilla tapahtuvaan jatkuvaan kehitykseen.

Esityksessä ehdotetaan pääasiassa nykyisen itsehallintolain periaatteisiin perustuvaa järjestelmää eduskunnan ja Ahvenanmaan maakuntapäivien välisen Ahvenanmaata koskevan lainsäädäntövallan jakautumiselle. Ehdotus ei pohjimmiltaan merkitse muutosta nykyiseen lainsäädäntövallan jakoon maakunnan ja valtakunnan kesken. Toimivaltasäännösten lakikieltä ehdotetaan modernisoitavaksi jossain määrin yleisen oikeuskehityksen ja itsehallintolain sen tulkintakäytännön mukaan, joka on syntynyt erityisesti maakuntalakien lainsäädäntövalvonnassa sen jälkeen, kun nykyinen itsehallintolaki säädettiin.

Lainsäädäntövallan jakoa koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkennettaviksi niin, että eduskunnan ja maakuntapäivien väliseen toimivallanjakoon on vastaisuudessa helpompi tehdä eräitä muutoksia. Ehdotetaan säädettäväksi, että maakuntapäivien nykyistä lainsäädäntövaltaa voidaan laajentaa eräillä toimivallan aloilla yksinkertaisemmin kuin perustuslain säätämisyjärjestyksessä ja maakuntapäivien hyväksynnällä, jotka yleensä vaaditaan itsehallintolakia muutettaessa. Maakuntapäivien lainsäädäntövallan laajennukseen tulevien vuosikymmenten aikana vaikuttaa se, miten Ahvenanmaan maakuntapäivät päättää tulevaisuudessa toimia, tarvittaessa yhteistyössä eduskunnan kanssa. Itsehallinnon nykyisen



lainsäädäntövallan laajentamisen tarve ja kiinnostus sitä kohtaan Ahvenanmaalla punnitaan siten maakuntapäivävaaleissa.

Lakiehdotukseen sisältyy kaksi luetteloa lainsäädäntövallasta: 1) luettelo maakuntapäiville kuuluvista lainsäädäntövallan aloista ja 2) luettelo eduskunnan lainsäädäntövallan aloista Ahvenanmaalla. Lainsäädäntövallan jaon ehdotetaan sisältävän myös yksinkertaistettuja menettelyitä koskevat säännökset, joilla mahdollistettaisiin se, että eduskunnan toimivaltaa Ahvenanmaalla voitaisiin tulevaisuudessa muuttaa tietyillä toimivallan aloilla. Yhtäältä ehdotetaan, että maakuntapäivät itse voisi päättää muutamien rajoitettujen eduskunnan toimivallan alojen siirtämisestä itselleen, toisaalta että eräät tällaiset voitaisiin siirtää Ahvenanmaalle tavallisella eduskuntalailla ja maakuntapäivien hyväksynnällä. Säännös sellaisista eduskunnan toimivallan aloista, jotka maakuntapäivien ehdotetaan voivan yksipuolisesti siirtää itselleen, on uusi. Säädettyäksi ehdotetut yksinkertaistetut menettelyt edellyttävät, että itsehallinnon tulevista toimivallan laajentamaloitteista johtuvia vaikutuksia ensin arvioidaan yhteistyössä itsehallintoviranomaisten ja valtioneuvoston kesken. Yksittäisen toimivalta-alan siirrosta johtuvien vaikutusten arviointi tapahtuisi sen jälkeen, kun itsehallinto on tehnyt konkreettisen aloitteen toimivallanjaon muuttamisesta ja ottaen huomioon ne olosuhteet, jotka sinä ajankohtana vallitsevat.

Oikeudenkäytön alalla maakuntapäiville ehdotetaan eräitä uusia rajattuja toimivaltuuksia. Ehdotetaan säädettyväksi, että maakuntapäivät voisi eräissä tapauksissa säätää itsehallintoviranomaisten tai kunnallisen viranomaisen päätöksestä tehdystä valituksesta. Maakuntapäiville ehdotetaan myös päätösvaltaa valtakunnansyyttäjän esityksestä syytteen nostamiseksi Ahvenanmaan hallituksen ministeriä vastaan.

Lakiehdotukseen sisältyy useita säännöksiä, jotka tähtäävät kehittyneempään ja joustavampaan yhteistyöhön valtion ja Ahvenanmaan viranomaisten kesken. Ahvenanmaan valtuuskunnan nimi muutetaan Ahvenanmaa-asioiden valtuuskunnaksi. Valtuuskunnan asemaa asiantuntijaelimenä itsehallintolainsäädännön tulkintaa ja soveltamista koskevissa asioissa vahvistetaan. Valtuuskunnan asemaa maakuntapäivälakien jälkivalvonnassa vahvistettaisiin myös siten, että valtuuskunta voisi yksimielisellä päätöksellä määrätä maakuntapäivälain voimaantulosta esittelemättä asiaa tasavallan presidentille. Presidentillä olisi kuitenkin aina oikeus määrätä, että maakuntapäivälaki on esiteltävä hänelle. Presidentin veto-oikeuden käyttämistä koskevia perusteita ehdotetaan lakiehdotuksessa säilyvän ennallaan. Maakuntapäivien mahdollisuutta määrätä maakuntapäivälaki tulemaan voimaan ennen Ahvenanmaa-asioiden valtuuskunnan lausuntoa laajennetaan budjettilaeista koskemaan myös maakuntapäivälakeja, joissa EU-oikeuden täytäntöönpano on kiireellistä sekä lakeja, joissa väliaikainen lainsäädäntö on maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan kuuluvan poikkeuksellisen tilanteen vuoksi välttämätöntä.

Koska Ahvenanmaan maakunnan erityisasema poikkeaa oleellisesti siitä, mitä maakuntajakolainsäädännön perusteella säädetään, ehdotetaan Ahvenanmaata käsiteltäessä luovuttavaksi maakuntahallinnon käsitteistöä. Ahvenanmaa on Suomeen kuuluva itsehallinnollinen alue, jolla on oma lainsäädäntövalta useilla aloilla. Esityksessä käytetään pelkästään nimitystä "Ahvenanmaa" kuvaamaan tätä Suomen



itsehallintoaluetta. Tämän vuoksi ei myöskään käytetä sanaliittoja, joissa on sana maakunta. Esimerkiksi ruotsinkielisen nimityksen ”landskapslag” sijasta käytetään sanaa ”lagtingslag” (suomeksi maakuntapäivälaki).

Ahvenanmaan taloudellisen itsehallinnon talousjärjestelmä vastaisi nykyistä tasoitusjärjestelmää, sellaisena kuin se on tullut voimaan 1.1.2021. Valtionverotus kuuluisi edelleen eduskunnan lainsäädäntövaltaan ja kunnallisverotus jäisi maakuntapäivien toimivaltaan. Ahvenanmaalla kannetut valtionverot otetaan valtion tilinpäätökseen. Valtion talousarviosta siirretään varoja maakuntaan itsehallintoon liittyvien menojen rahoittamista varten. Taloudellisen itsehallinnon perusteisiin sisältyy edelleen myös verotasoitus, joka toimii kannustimena Ahvenanmaan verovoiman kehittämiseksi ja joka on neutraali suhteessa valtion tuleviin hallinnollisiin uudistuksiin.

Esityksen mukaan Ahvenanmaan toimivaltuuksia neuvotella ja saattaa voimaan kansainvälisiä velvoitteita laajennettaisiin samoin kuin jossain määrin sen mahdollisuuksia vaikuttaa EU:n toimielimissä päätettävien asioiden valmisteluun. Tämän lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että Ahvenanmaan hallitukselle on aina pyynnöstä varattava tilaisuus osallistua Suomen neuvotteluihin kansainvälisistä velvoitteista, jotka koskevat maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita, jos tämä on mahdollista asiaa käsittelevässä neuvottelukokoonpanossa.

Ehdotettu laki sisältää myös useita selvennyksiä ja täsmennyksiä nykyisiin säännöksiin, jotka koskevat muun muassa maakuntapäivien ja Ahvenanmaan hallituksen jäsenten asemaa, kielellisiä oikeuksia sekä EU:n asioiden käsittelyä.

Ehdotettu laki on käsiteltävä perustuslain säätämistä koskevassa järjestyksessä ja hyväksyttävä Ahvenanmaan maakuntapäivien määräenemmistön päätöksellä, jotta se tulisi voimaan. Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1.1.2024.

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto korostaa, että esitysluonnos tulisi toimittaa arviointineuvostolle riittävän valmiina. Arviointineuvoston työskentelyä on vaikeuttanut se, että arviointineuvostolle toimitetusta esitysluonnoksesta ilmoitettiin poistettavan esitysluonnoksen 29 §. Arvioitavan esitysluonnoksen 29 §:stä ilmenevät toimivalta-ajat sisällytetään ministeriön ilmoituksen mukaan esitysluonnoksen 30 §:ään. Uudeksi 29 §:ksi on hallituksen esityksessä ministeriön mukaan tarkoitus esittää liitetyn esitysluonnoksen 28 §:n 2 momentin säännös, joka vastaa nykyisen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 28 §:n 1 momentin säännöstä. Arviointineuvosto on joutunut lausumaan hallituksen esitysluonnoksesta, jota on arviointineuvostolle



toimitetun version jälkeen olennaisesti muutettu. **Arviointineuvosto katsoo**, ettei toimintatapaa, joka vaikeuttaa arviointineuvoston työskentelyä, voida pitää hyvän valmistelukulttuurin mukaisena.

Arviointineuvosto toteaa, että esitys on laaja ja sitä on valmisteltu pitkään. Esitysluonnos on paikoin liian seikkaperäinen ja esitysluonnoksessa tulisi keskittyä sen perustelemiseen ja avaamiseen, mitä lakiehdotuksessa esitetään, ja tuoda esille ehdotuksen vaikutukset ymmärrettävästi ja johdonmukaisella tavalla. Esitysluonnoksen yksityiskohtaisuus haittaa luettavuutta ja olennaisten asioiden hahmottamista. Vaikutusarvioiteja koskevissa kappaleissa on esitetty jonkin verran muuta kuin vaikutusarviointia koskevaa tekstiä. Muutoksen konkreettisista vaikutuksista on esitysluonnoksen perusteella vaikea saada selkoa.

Arviointineuvosto pitää tarpeellisena parannuksena esitysluonnoksen ymmärrettävyydelle keskeisten muutosehdotusten esittämistä esityksen alussa taulukossa. Taulukossa tulisi kuvata, mitkä pykälät ovat asiallisesti uusia ja mitkä sellaisia, että niillä on vastine olemassa olevassa laissa. Esitysluonnoksesta saa käsityksen, että kyseessä on mahdollistava laki, joka mahdollistaa joidenkin asioiden siirtämistä maakunnan päätettäväksi yksinkertaistetusti. Nyt lukija ei saa vaivatta kuvaa siitä, onko hallituksen esityksessä kyse vain lain modernisoimisesta vai onko kyse periaatteellisesti merkittävästä muutoksesta. Esityksen laajuudesta huolimatta, esitys vaikuttaa sisältävän lopulta melko vähän muutoksia verrattuna nykytilaan. Olennaisia vaikutuksia itsehallinnon laajuuteen on hankala arvioida, kun eduskunnan ja maakuntapäivien välisen lainsäädäntövallan jaon joustopotentialiaali koskee lukuisia yksittäisiä asioita.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen tavoitteiden ja vaikutuksien suhdetta tulisi jäsentää selymmäksi. Esitysluonnoksen tavoitteet tulisi kuvata tiiviimmin. Esitysluonnoksesta on nyt vaikea hahmottaa, kuinka hyvin esitysluonnoksen tavoitteet ovat esityksellä saavutettavissa.

Arviointineuvosto toteaa, että esitysluonnoksessa selostetaan kattavasti nykytilaa ja nykytilaan johtaneita käännteitä. Esitysluonnoksesta selviää hyvin Ahvenanmaan itsehallinnon tausta. Esitysluonnoksessa on kuvattu hyvin itsehallinnon merkitystä, mutta muutoin esitysluonnoksen perusteella ei ole helppoa hahmottaa, millaisia esteitä tai haasteita nykyinen sääntely on aiheuttanut Ahvenanmaalle ja ahvenanmaalaisille. Esitysluonnoksen mukaan yksi keskeinen periaate on nykyisen järjestelmän joustavoittaminen niin, ettei lainsäädäntö aseta esteitä itsehallinnon dynaamiselle kehittämiselle. Nykytilan lainsäädännön esteiden konkretisointi auttaisi hahmottamaan, mihin esitysluonnoksen muutoksella pyritään konkreettisesti vaikuttamaan.

Arviointineuvosto pitää tärkeänä, että esitysluonnoksen nykytilan kuvausta samoin kuin koko esitystekstiä selkiytettäisiin ja tiivistettäisiin. Esimerkiksi esitysluonnoksessa todetaan, että uudistuksen taustalla on saada Ahvenanmaalle dynaamisempi itsehallintojärjestelmä, joka siten mahdollistaa ajan mittaan ja tarvittaessa uusien toimivallan alojen sujuvamman siirtämisen Ahvenanmaan maakuntapäiville. Esitysluonnoksen mukaan itsehallintoviranomaiselle annettaessa lisää tilaa tehdä aloitteita uusista valtuuksista, Ahvenanmaan yhteiskunta ottaa itse suuremman vastuun tarvittavien yhteiskunnallisten muutosten toteuttamisesta, jotta Ahvenanmaa sopeutuu eri yhteiskunnalliseen muutokseen. Esitysluonnoksessa tulisi esimerkiksi konkretisoida, millaisia yhteiskunnallisia muutoksia on ollut



näköpiirissä ja millaiset muutokset yhteiskunnan eri sektoreilla edellyttävät lähitulevaisuudessa Ahvenanmaan sopeutumista. Lisäksi esimerkiksi taloudellisen tasoitusjärjestelmän kuvausta tulisi esitysluonnoksessa selkiyttää. Esitysluonnoksesta ei ilmene, mihin tasoituskerroin 0,47 perustuu ja miten hyvin se vastaa nykyistä kulurakennetta manner-Suomeen verrattuna. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa tulisi ilmaista selkeämmin ehdotetut muutokset ja havainnollistaa erilaisten vaikutusten suuruusluokka ja merkitys.

Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnokseen lisätään tiivis kuvaus valmistelussa esillä olleista merkityksellisistä vaihtoehtoista. Esitysluonnoksesta ei selviä, minkälaisia vaihtoehtoja valmistelussa on ollut esillä. Esitysluonnoksessa kuvataan kuitenkin hyvin valmistelun vaiheita. Tästä syntyy käsitys, että Ahvenanmaan itsehallintolain kokonaisuudistusta on valmisteltu useammalla hallituskaudella ja valmistelussa on ollut kyse eri osapuolten yhteisymmärryksen ja intressien yhteensovittamisesta. Ulkopuoliselle lukijalle ei kuitenkaan ole selvää, onko valmistelussa ollut esillä useita erilaisia vaihtoehtoja.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa esitetty kansainvälinen vertailu itsehallintojen osalta on sinänsä laadukas kuvaus erilaisista itsehallinnoista. Kansainvälinen vertailu ei kuitenkaan avaa, miten muiden maiden sääntely ja ratkaisut ovat olleet merkityksellisiä nyt esitettävien ehdotuksien kannalta.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että julkisen talouden vaikutuksien osalta on tuotu esille arvioinnin epävarmuuksia.

Arviointineuvosto pitää tärkeänä, että lainsäädäntövallan laajentamisen vaikutuksia arvioidaan silloin, kun lainsäädäntövallan laajentaminen on ajankohtaisia. Arvioinnissa olisi hyvä tarkastella mahdollisia yhteisvaikutuksia, jos useamman toimialan sääntelyä siirretään Ahvenanmaan maakuntapäiville.

Esitysluonnoksen mukaan lakiehdotuksen 89 ja 90 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi yksilön kielellisistä oikeuksista tuomioistuimissa ja valtion viranomaisissa Ahvenanmaalla sekä ahvenanmaalaisissa viranomaisissa. Esitysluonnoksen mukaan alustavasti ehdotusten voidaan arvioida jossain määrin lisäävän ainakin ahvenanmaalaisien viranomaisten kuluja. Esitysluonnoksen mukaan asiaa selvitetään hallituksen esityksen jatkovalmistelussa. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksesta jää epäselväksi, onko arviointi tarkentunut jatkovalmistelussa ja ovatko vaikutukset julkiseen talouteen olennaisia.

2.3 Viranomaisvaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on vaikea hahmottaa, mahdollistaako esitettävät muutokset tulevaisuudessa merkittäviä muutoksia viranomaisten toimivaltaan ja tehtäviin. On kuitenkin ymmärrettävää, että konkreettiset ja suorat vaikutukset ovat riippuvaisia myöhemmin annettavasta



sääntelystä. Esitysluonnoksessa voisi mahdollisuuksien mukaan kuvata esimerkein sitä viranomaisjoukkoa, johon vaikutukset voisivat tulevaisuudessa ulottua.

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on kuvattu itsehallinnon merkitystä Ahvenanmaalle ja muutoksen vaikutuksia demokratiaoikeuksiin, mutta keskeisiä muutoksen hyötyjä ahvenanmaalaisille luonnollisille henkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille tulisi kuvata tarkemmin. Esityksessä tulisi arvioida laajemmin, miten konkreettisesti ahvenanmaalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet yhteiskunnassa paranevat nykyisestä ja minkälaisia muutoksia ahvenanmaalaisten luonnollisten henkilöiden, yritysten ja yhteisöjen arkeen saavutettaisiin nykyistä dynaamisemmalla itsehallintojärjestelmällä. Esitysluonnoksen analyysi demokratian kasvamisesta suhteellisen paljon, jos lainsäädäntövaltaa siirretään eduskunnasta maakuntapäiville, on kuvattu esitysluonnoksessa melko ohuesti.

Esitysluonnoksen 19 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan asevelvollisuuteen liittyen, että kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun kannalta lainkohta velvoittaa ryhtymään lainsäädäntötoimiin palveluksesta siviilihallinnossa. Esitysluonnoksen mukaan itsehallintoviranomaiset saisivat erilaisiin soveltuviin tehtäviin koulutetun siviilireservin erilaisten normaaliolojen häiriötilanteiden hoitoon.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi arvioida muutoksen välillisiä vaikutuksia kansaisille, vaikka konkreettiset vaikutukset syntyvät myöhemmin annettavasta sääntelystä.

Arviointineuvosto toteaa, että Euroopan turvallisuustilanne on ollut hyvin erilainen esitysluonnoksen valmistelun alkuvaiheessa. Esitysluonnoksessa ehdotetaan demilitarisoidun ja neutralisoidun aseman toteamista laissa. Esitysluonnoksen mukaan pykälän tarkoituksena ei ole muuttaa vallitsevaa tilannetta, vaan se on esitysluonnoksen mukaan ainoastaan toteava. Esitysluonnoksesta ei selviä, mitä vaikutuksia uudella säädöksellä voisi olla. Lisäksi säätämisyjärjestelyperusteluissa todetaan, että ahvenanmaalaisten vapauttaminen asevelvollisuudesta on ongelmaton, koska säädös vastaa nykytilannetta.

Arviointineuvosto katsoo, että ehdotuksien vaikutuksia tulisi arvioida. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon esimerkiksi niin kansallinen kuin kansainvälinen turvallisuus.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu uutta Ahvenanmaan itsehallintolakia koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: OM016:00/2013), jonka oikeusministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 4.4.2022. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.



Helsingissä 29. huhtikuuta 2022

Leila Kostainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Annika Collin

Erityisasiantuntija, arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001



Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia esitysluonnokseen.
 2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
 3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
 4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos on puutteellinen säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen näkökulmasta. Esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
 5. Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on merkittäviä puutteita. Esitysluonnoksen pohjalta ei todennäköisesti pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi. *
- * Viimeinen virke voidaan jättää pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.